

Sygn. akt II CZ 7/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)
SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)
SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi B. S.
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 października 2013 r.,
wydanym w sprawie z wniosku I. M.
przy uczestnictwie B. S.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 9 grudnia 2015 r.,
zażalenia skarżącej (uczestniczki postępowania) B. S.
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 listopada 2014 r.,

- 1) oddala zażalenie,**
- 2) oddala wniosek I. M. o zasądzenie kosztów postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę B. S. o wznowienie postępowania o podział majątku wspólnego, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 października 2013 r.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu było ustalenie, że w postępowaniu rozpoznawczym nie doszło do nieważności postępowania mającej, zdaniem skarżącej, być następstwem orzekania przez sędziów wyłączonych z mocy ustawy oraz nie oparcie skargi na ustawowych podstawach.

Skarżąca w zażaleniu na to postanowienie wniosła o zmianę postanowienia w całości i uwzględnienie skargi o wznowienie postępowania zarzucając bezpodstawne jej odrzucenie wobec wadliwej oceny podstaw nieważności postępowania i nieuwzględnienia późniejszego wykrycia środków dowodowych.

Sąd Najwyższy zważył:

Podstawowy zarzut zażalenia oparty jest na twierdzeniu, że wznowienie postępowania uzasadnia nieważność postępowania, ponieważ w sprawie rozstrzygniętej postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 22 października 2013 r. w składzie wydającym postanowienie w drugiej instancji uczestniczyli dwaj sędziowie wyłączeni z mocy ustawy, na podstawie art. 48 § 1 pkt 5 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., ze względu na to, że orzekali wcześniej w sprawie zażalenia uczestniczki na postanowienie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie odrzucenia wniosku o podział majątku (postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 września 2010 r.).

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska skarżącej i uznaje, że ocena Sądu Okręgowego w K. w tym przedmiocie jest prawidłowa. W obecnym stanie prawnym wyłączenie sędziego ex lege następuje wówczas, gdy sędzia brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia jedynie w instancji niższej. Jak wskazano w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., SK 19/02 (OTK-A 2004, nr 7, poz. 67) i orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie ma podstaw do rozszerzającej bądź ograniczającej wykładni art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., gdyż każdorazowo należy oceniać czy związki sędziego z przedmiotem sprawy zapewniają realizację konstytucyjnej zasady prawa obywatela do bezstronnego sądu (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., III CZP 97/04,

OSNC 2006, Nr 2, poz. 24; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2005 r., III CZ 17/05, nie publ. i z dnia 30 stycznia 2014 r., III CZ 68/13, nie publ., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CZ 11/15, nie publ.). Odnosząc się do rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że postanowienia, zapadłe z udziałem tych samych sędziów, dotyczyły dwóch różnych spraw w znaczeniu procesowym. Podczas gdy postanowienie z dnia 14 września 2010 r. zostało podjęte na skutek zażalenia na odrzucenie zażalenia, postanowienie z dnia 22 października 2013 r. zostało wydane w wyniku merytorycznego rozpoznania w drugiej instancji sprawy o podział majątku wspólnego w następstwie wniesienia apelacji. Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w odniesieniu do zbliżonej sytuacji procesowej, wyjaśniając że wyłączeniu z mocy ustawy podlegać powinien wówczas tylko ten sędzia, który wydał orzeczenie w instancji bezpośrednio niższej, nie zaś sędzia, który w sprawie wydawał jakiegokolwiek inne orzeczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZ 99/01, nie publ.).

Kolejny zarzut skarżącej dotyczy stanowiska Sądu Okręgowego w K. co do braku podstaw do wznowienia postępowania z powodu późniejszego wykrycia środków dowodowych. Twierdzi ona, że potrzebę ich przedstawienia „ujawniło” dopiero wydanie orzeczenia w pierwszej instancji, a wniosek dowodowy, który przedstawiła w toku postępowania, nie został uwzględniony. Zgodnie utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uzależniona jest od łącznego istnienia trzech przesłanek. Po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w czasie postępowania, ale nie zostały w nim powołane. Po drugie, możliwości ich wpływu na wynik sprawy i po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., III CZ 43/15, nie publ.). W niniejszej sprawie oczywisty był fakt, że środek dowodowy był wcześniej znany i przedstawiony przed Sądem pierwszej instancji. Jeżeli już z uzasadnienia skargi o wznowienie postępowania w sposób niewątpliwy wynika, że wskazane podstawy wznowienia nie występują, skarga podlega odrzuceniu (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2015 r., II CZ 93/14; z dnia 26 lutego 2015 r., III CZ 5/15; z dnia 18 lutego

2015 r., I CZ 3/15; z dnia 5 lutego 2015 r., V CZ 105/14; z dnia 14 stycznia 2015 r., I CZ 106/14 – nie publ.). Należy również nadmienić, że skarga o wznowienie postępowania ma charakter ekscepcyjny i nie służy sanowaniu niedopatrzeń strony lub jej pełnomocnika polegających na zaniechaniu zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu na odpowiednim etapie postępowania sądowego (art. 162 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

Uwzględniając charakter i okoliczności sprawy Sąd Najwyższy uznał, że brak podstaw do odstąpienia od zasady ponoszenia kosztów poniesionych przez strony w postępowaniu nieprocesowym we własnym zakresie (art. 520 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

kc